

NEDERLANDSE HERVORMDE KERK

ORGELCOMMISSIE

ADMINISTRATEUR: C. VAN LOCHEM
WESTZAANSTRAAT 1, TELEF. 44878
AMSTERDAM-CENTRUM

AMSTERDAM, 27 april 1957

7/304/E/v.L.

Aan de Kerkvoogdij der Hervormde Gemeente van
Schoonebeek

p.a. de Weled. Heer S.R. Ybema
Hoofdstraat 77
te
Schoonebeek

Mijne Heren,

Naar aanleiding van Uw verzoek advies te mogen ontvangen over de algemene toestand van Uw orgel in verband met de onderhoudskwestie, werd vanwege onze Commissie ter plaatse een onderzoek ingesteld.

Het orgel is gebouwd volgens het sleepladesysteem en heeft mechanische tractuur. Het orgel is een samenvoegsel van delen van verschillende instrumenten.

Het geheel is zeer vervuild. Enkele pijpen zijn door onoordeelkundig stemmen gescheurd. Het register Trompet is nagenoeg onbruikbaar, een beker is afgebroken. Tinpest is aanwezig in de tinnen voeten van vele pijpen. Pijpvoeten zijn reeds daartegen behandeld, n.l. gevijld en gelakt. Evenwel is deze maatregel niet afdoende, aangezien tinpest ontstaat door sterke temperatuur contrasten. Een gedeelte van de Trompet 8', de Violon en het frontpijpregister Mixtuur is tamelijk nieuw, doch veel te zwak om het orgel die behoorlijke glans te geven die het nodig heeft in deze ruimte. Het register Gamba 8' spreekt slecht aan en is als zodanig onbruikbaar.

De toestand van de windladen is slecht. Er is veel lekkage, waardoor door-en bijspraak ontstaat en het stemmen nagenoeg onmogelijk wordt. De pijpen krijgen geen constante windtoevoer, waardoor van een constante toonhoogte geen sprake kan zijn. De registerslepen lopen gedeeltelijk zeer zwaar; de schroeven in de pijpen zijn geoxydeerd. De mechaniek verkeert eveneens in een slechte staat. Er is veel slijtage op de draaipunten. Gekoppeld spel is nagenoeg onmogelijk. Een hanger van de Holpijp 8' is gescheurd.

De opstelling van de motor in een koude ruimte moet als onjuist worden gequalificeerd, aangezien in de wintermaanden de aangezogen koude lucht condenswater in het orgel te weeg brengt, en de houten delen vocht aantrekken, met alle nadelige gevolgen van dien.

Resumerend moet geconcludeerd worden dat Uw orgel in een zodanige toestand zich bevindt, dat algehele restauratie noodzakelijk moet worden geacht.

Ware het niet dat de kwaliteit van het instrument van dien aard is dat het investeren van grote bedragen als onverantwoord van de hand moet worden gewezen, wij zouden U stellig daartoe adviseren.

br.no.7/404/E/v.L.d.d.27 april 1957 aan de kerkvoogdij der Herv.
Gemeente van Schoonhebeek.

Thans moeten wij in ons advies positief U deze restauratie, in welke vorm ook, ontraden.

De waarde van het instrument is gering. Aan het feit dat het systeem (mechanische sleeplade) juist is, is het te danken dat het orgel functioneert. Van bespelen op enigerlei verantwoorde wijze is echter geen sprake. Merken we ten slotte nog op dat het aangehangen pedaal volgens geheel verouderde maten is geconstrueerd.

Het enig verantwoord advies dat onze Commissie U gezien het bovenstaande dient te geven, is niets meer aan dit orgel ten koste te leggen en te komen tot fondsvorming voor een nieuw orgel.

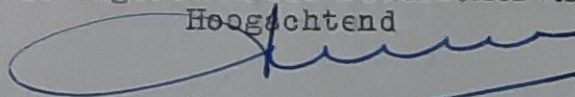
Gaarne vernemen wij Uwe beslissingen dienaangande en zullen U verder met genoegen nader adviseren.

Alhoewel het vanuit de financiële positie der kerk in het algemeen verklaarbaar is dat kerkvoogdijen na ontvangst en bestudering van een dergelijk rapport en advies als thans ook aan U uitgebracht, toch nog wegen trachten te vinden deze veel geld vergende oplossing te omgaan, moeten wij U er op wijzen dat ons reeds thans weer aanvragen van kerkvoogdijen bereiken die voor slechts een luttel aantal jaren een soort gelijk advies van onze Commissie ontvingen en desondanks getracht hebben met besteding van enkele duizenden guldens een dragelijk geheel van hun orgel te laten maken. Dat deze mislukkingen de betrokken kerkvoogdijen tot kapitaalsverlies hebben gebracht, behoeft geen nader betoog.

Er zijn altijd z.g. adviseurs en orgelmakers te vinden die U allerlei afdoende verbeteringen voorspiegelen voor weinig geld, waarbij vooraf reeds vast komt te staan, dat de kerkvoogdijen de dupe worden. Is men eenmaal ingeslagen op deze weg, dan wordt het bereiken van het einddoel, een goedklinkend en goed functionerend orgel te verkrijgen, steeds moeilijker, zo niet-ten gevolge van onjuiste geldsbesteding-onmogelijk.

Voor deze reactie op ons rapport, moeten wij U ten sterkste waarschuwen, alhoewel, gelijk hierboven reeds gemeld, dit geheel verklaarbaar is in de huidige omstandigheden.

Namens de Orgelcomm. der Nederl. Herv. Kerk
Hoogachtend

(C. van Lochem)
Administrateur